

บันทึกการบรรยายวิชา MGT636 ประเด็นปัญหาทางการจัดการ
หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต รุ่นที่ 6 มหาวิทยาลัยศรีปทุม
โดย ดร.บุญเกียรติ โชควัฒนา
วันอาทิตย์ที่ 28 พฤศจิกายน 2553

คนเราต้องคิดดี พูดดี ทำดี ทำแต่ความดี โดยไม่ประมาท มนุษย์เราเกิดมาหากมองในด้านกายภาพจะไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ในเรื่อง “กรรม” จะแตกต่างกันอย่างมาก เราจึงต้องรู้จักทบทวน แยกแยะสิ่งต่าง ๆ พัฒนาจิตของเราให้สูงขึ้น จนสำเร็จมรรคผลนิพพานในที่สุด

วิธีการยกระดับจิตอย่างหนึ่ง คือ การทำบุญโดยไม่หวังผล เป็นการทำโดยหวังให้คนอื่นได้ดี มีเมตตา กรุณา มุทิตา จะเป็นเช่นนี้ได้ต้องมีการทบทวน พิจารณาตนเอง ต้องรู้จักฝึกฝนไม่ทำไปตามความเคยชินหรือทำแต่ในสิ่งที่เราชอบ ต้องรู้จักพิจารณาละวางกิเลสต่าง ๆ

Zero base Thinking

เป็นการตั้งคำถามตัวเอง และตอบด้วยตัวเอง พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ก็ด้วยการตั้งคำถามและตอบตนเองเช่นกัน

หลาย ๆ เรื่องเราสามารถรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะคนเราทุกคนล้วนมีปัญญาญาณ (Intuition) ซึ่งเป็นความรู้ที่สั่งสมมาตั้งแต่ในอดีตชาติ เราสามารถรู้ได้ด้วยตัวเราเอง ไม่ต้องไปหาข้อมูล ไม่ต้องไปถามใคร

แต่คนในปัจจุบันมักจะเชื่อแต่ข้อมูล ทำให้การใช้ปัญญาญาณลดน้อยลงไป การใช้วิจาร์ญาณซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปัญญาญาณจึงลดน้อยลงตามไปด้วย

ดังนั้นในแต่ละเรื่อง เราจึงต้องแยกแยะว่าเรื่องใดต้องใช้ข้อมูล หรือเรื่องใดต้องใช้ปัญญาญาณ

Zero base Thinking ซึ่งเป็นการตั้งคำถามและตอบตัวเอง จึงต้องใช้ปัญญาญาณที่สั่งสมมาในการพิจารณา

คำถามฝึกคิด:

- ทำไมผู้หญิงจึงสนใจการแต่งตัวมากกว่าผู้ชาย ? ( )
- ทำให้ดูดี ผู้ชายสนใจ
  - ดึงดูดเพศตรงข้าม

โดยธรรมชาติแล้วผู้ชายจะเป็นเพศที่แข็งแรงกว่าผู้หญิง และหากสังเกตดูผู้หญิงที่ร่างกายแข็งแรงจะแตงตัวน้อยกว่าผู้หญิงที่บอบบาง

ผู้ชายจึงแตงตัวน้อยกว่า เพราะมีความแข็งแรงเป็นจุดเด่น แต่ผู้หญิงอ่อนแอกว่า ต้องการความช่วยเหลือ จึงต้องแตงตัวให้ดูดี สร้างให้เป็นจุดเด่นของตน

สัตว์ตัวผู้ส่วนใหญ่จะดูดีกว่าตัวเมีย เพราะอะไร ?

พฤติกรรมของสัตว์เพศผู้ส่วนใหญ่ จะมีฮาเร็ม โดยตัวผู้จะเป็นจำฝูงและมีตัวเมียอีกหลายตัวอยู่ร่วมด้วย

การที่ตัวผู้ดูดี ก็จะทำให้ตัวเมียอยากมาให้ตัวผู้ผสมพันธุ์ ตัวผู้จึงต้องดูแลตัวเองโดดเด่น มีจุดเด่นทำให้ตัวเมียสนใจ รวมถึงต้องสามารถข่มตัวผู้ตัวอื่นให้หลีกทางไป

ทำไม ทหารเวลาสวมหมวกจึงต้องเคารพโดยการวันทยาหัตถ์ ?

เป็นเพราะทหารเวลาที่สวมหมวกอยู่ หากทำความเคารพด้วยการก้มหัวคำนับ หรือโค้งคำนับ หมวกที่สวมอยู่ก็จะหล่น จึงทำให้ก้มหัวคำนับไม่ได้

ทำไม คนที่อยู่เมืองหนาวจึงมีระเบียบวินัยมากกว่าคนที่อยู่เมืองร้อน ?

คนเมืองหนาวต้องกระตือรือร้นมากกว่า เพราะมีอันตรายมากกว่าเมืองร้อน จึงต้องมีระเบียบวินัยเพื่อเอาชีวิตรอด

พระพุทธเจ้าเทศนาให้พระจำนวนเป็นพันรูปได้อย่างไร ?

พระองค์เทศนาโดยใช้การสื่อสารทางจิต คนเราก็มีการสื่อสารทางจิตอยู่ตลอดเวลา ดังคำที่ว่า "เห็นหน้าก็รู้ใจ"

การสื่อสาร: การพูดก็คือการสื่อสาร การฟังหรือการไม่พูดก็คือการสื่อสาร

แต่คนบางคนจะไม่ยอมฟังคนอื่น เพราะไม่เคยทบทวนตนเอง ไม่เคยฝึกที่จะฟังทั้งในสิ่งที่ตนเองพูดและในสิ่งที่ผู้อื่นพูด

ทำไม องค์สิมารซึ่งฆ่าคนไปมาก จึงเป็นพระอรหันต์ได้ ?

เพราะองค์สิมารโดนอาจารย์หลอกให้ฆ่าคน พระพุทธเจ้าจึงเทศนาให้องค์สิมารฟัง และเนื่องจากองค์สิมารสั่งสมบารมีมามากตั้งแต่อดีตชาติ จึงสำเร็จเป็นอรหันต์

ความหมายของ Zero base Thinking

คือการคิดแบบ ไม่มีข้อจำกัด ไม่ยึดติดกับฐานข้อมูลเดิม ไม่มีกรอบจำกัดทางด้านความคิด ไม่ติดเงื่อนไข ไม่กลัวผิด

วิธีการคิดแบบ Zero base

1. ตั้งคำถามในสิ่งหรือประเด็นต่างๆ และหาคำตอบ ด้วยตนเองก่อน โดยไม่ต้องอ้างอิงข้อมูลเดิม
2. ตั้งเป้าหมาย ตั้งวัตถุประสงค์ และหาวิธีหรือกระบวนการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
3. ตั้งสมมติฐานในสิ่งต่างๆ และหาวิธีทดสอบ และค้นคว้า เพื่อพิสูจน์ว่าสมมติฐานนั้นเป็นจริงหรือไม่ อย่างไร

“คำตอบไม่จำเป็นต้องมีคำตอบเดียว”

“คำตอบไม่จำเป็นต้องมีคนอื่นรับรองว่าถูกต้อง”

หากเราตั้งคำถามและหาคำตอบด้วยตัวเองแล้ว คำตอบที่ได้นั้น หากต่อไปเราได้คำตอบที่ดีกว่า เราก็สามารถเปลี่ยนคำตอบได้ตลอดเวลา

Case Study

Case 1: มีบริษัทหนึ่งต้องการทำยอดขายให้ถึงเป้าหมายในช่วงเศรษฐกิจไม่ดีโดยให้รางวัลจูงใจให้กับพนักงานดังนี้

1. ใครทำได้เป้าหมายได้ 2,000 บาท
2. ใครทำได้ 90% ได้รางวัล 1,000 บาท
3. ใครทำได้ 80 % ได้รางวัล 600 บาท

แต่พอสิ้นเดือนยอดขายก็ยังไม่ถึงเป้าหมายอยู่ดี เพราะอะไร

- แรงจูงใจมีเยอะเกินไป แม้ทำไม่ถึงเป้าก็ยังได้รางวัล ควรตั้งรางวัลแบบข้อแรก
ทำไมจึงมีผู้บริหารตั้งรางวัลเป็นแบบนี้ ?

ผู้บริหารที่ตั้งเป้าแบบนี้ มักจะมีพนักงานมาขอ เช่นว่า เศรษฐกิจไม่ดีพนักงานส่วนใหญ่จะทำเป้าไม่ได้ จึงขอลดเป้าเพื่อให้ตนเองได้เงินรางวัล ทำให้การตั้งเป้าไม่มีความหมาย เพราะแม้ไม่ถึงเปาก็ยังได้เงินรางวัล

วิธีที่ควรทำคือลดเป้าให้ลดลง แต่ทุกคนต้องทำให้ถึงเป้า ความสำคัญที่จะต้องทำให้ถึงเปาก็จะยังอยู่

Case 2: ผงซักฟอกยี่ห้อหนึ่งจัดรายการ Promotion โดยออกบัตรทั้งหมด 4 สีเพื่อสะสมใครสะสมครบ 4 สี จะได้บ้าน รถยนต์ ทำให้สินค้าขายดีมาก แต่หมด Promotion ยอดขายตกฮวบทันที ติดต่อกันนานมาก ให้ช่วยกันคิดวิเคราะห์ทำไมยอดขายจึงตกหลังจากหมด Promotion

เหตุการณ์นี้เกิดมา 40 กว่าปีแล้ว รายการนี้ทำให้เกิดคนสมหวังน้อย คนผิดหวังเยอะ รายการนี้รางวัลใหญ่มากลูกค้าจึงซื้อไว้มาก ซื้อแล้วก็เก็บไว้ในตู้ม พอหมดรายการก็ใช้ที่ดูไว้นอกจากนั้นก็ยังไม่โห่ โกรธ ว่าบริษัทนี้หลอกหลวง จึงไม่ซื้ออีก ทำให้คู่แข่งบริษัทนี้ไป

ถ้าจะดี ต้องทำให้มีของรางวัลจำนวนมาก ๆ ทำให้คนได้รางวัลมีจำนวนเยอะ ๆ

Case 3: สเปร์ยฉีดผมตัวหนึ่ง ฝ่ายขายบอกว่ามีกลิ่นแอลกอฮอล์จน ปรับเรื่องกลิ่นแอลกอฮอล์มาหลายหนแล้ว Sales บอกสินค้าขายไม่ได้ ลูกค้าไม่ยอมรับ จึงไม่ยอมนำออกไปขาย แต่กระป๋องเปล่าได้ส่งนำเข้ามาหลายหมื่นใบ เพื่อรอการบรรจุ หากไม่รับบรรจุ กระป๋องจะขึ้นสนิม ท่านจะจัดการกับปัญหานี้อย่างไร ให้ช่วยกันวิเคราะห์และแก้ปัญหา

ปัญหานี้ประเด็นสำคัญอยู่ที่ Sales จึงนำสินค้าที่ตั้ง ๆ ที่ขายดีมาอีก 3 ยี่ห้อ และสินค้าของเรา นำมาใส่ขวดที่มีลักษณะเหมือนกัน ไม่ให้รู้ว่าขวดไหนเป็นยี่ห้อใด แล้วให้ Sales ทดสอบทั้ง 4 ยี่ห้อ (Blind Test) ปรากฏว่าสินค้าของเรา Sales ชอบเป็นอันดับ 2 ทำให้ Sales ยอมรับและยอมนำออกไปขาย

Case 4: เสื้อเชิ้ต Brand หนึ่ง มี 5 สี ยอดขายสินค้า Brand นี้แต่ละสีขายได้ไม่เท่ากัน แต่การสั่งย้อมผ้า ต้องสั่งเท่ากันทุกสีทุกครั้ง โดยต้องสั่ง Minimum 500 หลา/ครั้ง/สี หากน้อยกว่านี้โรงงานจะไม่ยอมให้ ทำให้สต็อกสินค้าที่ขายไม่ดีบวม ขอให้ช่วยกันแสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหา

โรงย้อมก็ต้องพยายามให้เรายอมมากที่สุด พอเขาให้ข้อมูลว่าต้องยอม Minimum 500 หลามา เราก็ดึดกับข้อมูลของเขา ยอมทำไปตามข้อมูลที่เขาให้มา ไม่ได้ไปดูจริง ๆ ว่าหม้อย้อมจริง ๆ แล้วยอมได้น้อยที่สุดเท่าไร

กรณีนี้ จึงต้องไปพูดคุยตั้งคำถามกับโรงย้อม จนได้ข้อมูลที่แท้จริงของจำนวนที่น้อยที่สุดที่สามารถยอมได้ต่อครั้ง พอทราบจำนวนต่ำสุดต่อหม้อย้อมแล้ว จึงต่อรองยอมแต่ละสีในอัตราส่วนที่ไม่เท่ากันตามสีที่ขายดี/ไม่ดี

Case 5: โรงงานผลิตแป้ง ลูกค้าสั่งแป้งกะทันหัน จำนวน 2 แสนชิ้นในเดือนถัดไป โรงงานแจ้งว่าไม่ได้เพราะผลิตได้เต็ม Capacity แล้วได้แค่ 1 แสนชิ้น/เดือน (โดยที่เครื่องบดแป้งทำงานตลอด 24 ชม. อยู่แล้ว) ซื้อเครื่องบดแป้งใหม่ก็ไม่ทัน โรงงานอื่นงานก็เต็มหมด ทั้ง ๆ ที่ผงแป้งที่ยังไม่ได้บดก็มีมากพอ ขอให้ช่วยกันคิดว่า จะแก้ปัญหาและคิดว่าจะ

ทำอย่างไร

ประเด็นนี้ปัญหาอยู่ที่เครื่องบดแป้ง การบดแป้งนี้ทำแบบ Batch System เวลาที่ใช้ 40 นาทีต่อ 1 Batch จึงให้ทดลองบด 20 นาทีต่อ Batch ซึ่งทดลองแล้วความละเอียดของแป้งก็เท่ากับที่บด 40 นาที ทำให้สามารถผลิตได้ทันตามที่ถูกค่าต้องการ

เหตุที่บด 40 นาทีมาตลอด เพราะไม่เคยใช้ Zero base Thinking แป้งรุ่นเดิมเคยทำอย่างไร แป้งรุ่นใหม่ก็ทำไปอย่างนั้น

คิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking)

คือการคิดที่ไม่ตรงไปตรงมาคิดแบบมีชั้นเชิง เพื่อให้ได้เปรียบในการแข่งขัน เช่น การแข่งขันกีฬา การทำสงคราม หรือในการทำธุรกิจ เป็นต้น

หรือแผนการคิดที่คิดขึ้นอย่างรอบคอบ มีลักษณะเป็นขั้นเป็นตอน มีความยืดหยุ่น พลิกแพลงได้ตามสถานการณ์ มุ่งเพื่อเอาชนะคู่แข่งหรือเพื่อหลบหลีกอุปสรรคต่าง ๆ จนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

การคิดเชิงกลยุทธ์นี้ อาจเรียกว่า กุศโลบาย ก็ได้ เป็นการคิดเพื่อให้เกิดการต่อสู้และชนะคู่แข่ง จึงต้องมี

- มีคู่แข่ง
- คิดที่จะชนะคู่แข่ง
- คิดบวกว่าเราสามารถคิดเชิงกลยุทธ์ได้ และชนะคู่แข่งได้

นักกีฬาก็ต้องมีการคิดเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้ชนะคู่แข่งเช่นกัน ตัวอย่างจากนักกีฬาที่เป็นนักกีฬา เช่น

- ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้มากกว่าคนอื่น
- ต้องมุ่งมั่นที่จะชนะคู่แข่ง
- ต้องรู้เขารู้เรา
- ต้องหาจุดอ่อนของคู่แข่ง แล้วโจมตีที่จุดอ่อนนั้น
- ใช้จิตวิทยาพูดชม/ขู่/ชมคู่แข่ง เพื่อกดดันหรือทำให้คู่แข่งเสียสมาธิ
- กีฬาที่เป็นทีม ต้องสร้างขวัญกำลังใจให้แก่กัน ผิดพลาดก็ไม่ว่ากัน และต้องคิดว่าชนะคู่แข่งได้
- ใช้จิตวิทยาโดยใช้เสียงชมคู่แข่งเวลาเราทำได้
- ต้องไว้ใจเพื่อนร่วมทีม และต้องควบคุมสติอารมณ์ Control ตนเองให้ได้
- ในการยิงปืนถ้ายิงก่อนต้องยิงให้ดีเพื่อชมคู่แข่ง หรือบางครั้งต้องยิงให้เร็วให้คู่แข่งเสียจังหวะ
- ก่อนแข่งขันคิดว่าคู่แข่งต้องเสร็จเราแน่ ทำให้เรามีกำลังใจ

ต้องปลุกจิตใต้สำนึกให้มาช่วยเรา โดยคิดบวกว่าจะชนะ และสร้างมโนภาพ (Visualize) ของความสำเร็จ (ชนะ)

กลยุทธ์การต่อสู้กับคู่แข่ง

1. นำจุดอ่อนของคู่แข่ง มาเป็นจุดเด่นของเรา
2. นำจุดเด่นของเรา มาช่วยให้โดดเด่นขึ้น
3. ทำจุดอ่อนของเรา ให้ลดน้อยลงหรือหมดไป

ตัวอย่างการคิดเชิงกลยุทธ์

ทหารอังกฤษสู้รบกับทหารฝรั่งเศส ฝรั่งเศสมีอาวุธครบมือ มีชุดเกราะ มีม้า ส่วนอังกฤษไม่มีอาวุธมีแค่สามง่าม ไม่มีชุดเกราะ ไม่มีม้า แต่อังกฤษกลับชนะฝรั่งเศสได้ เพราะอะไร

ด้วยการใช้จุดอ่อนของฝรั่งเศส มาเป็นจุดเด่นของอังกฤษ ฝรั่งเศสมีชุดเกราะซึ่งหนักมาก ม้าก็มีขาที่เล็ก อังกฤษจึงล่อฝรั่งเศสมาในที่ลุ่ม และ ดินอ่อน ทำให้ขาของม้าติด ชุดเกราะก็ทำให้ทหารฝรั่งเศสจม ส่วนอังกฤษซึ่งเบากว่า คล่องตัวกว่า จึงเอาชนะฝรั่งเศสได้

เมมาเซตง ตอนต่อสู้กับ เจียงไคเช็ค เมเซตงมีทหารน้อยกว่า 10 เท่า แต่กลับใช้กลยุทธ์ 10 รุม 1 โดยล่อให้ทหารเจียงไคเช็คแยกออกมา แล้วเอาคน 10 เท่าไปรุม

สมเด็จพระนเรศวรชนะที่เมืองคัง โดยเข้าไปตีด้านที่เป็นจุดอ่อน ไม่ปะทะด้านที่เป็นจุดแข็งโดยตรง

Three prong strategy

คือการคิดที่จะจัดการกับปัญหาหรืออุปสรรค โดยไม่คิดทำทีละเรื่อง แต่ทำพร้อมๆ กันอย่างน้อย 3 เรื่อง เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้เร็วขึ้น โดยที่ทั้ง 3 เรื่องนี้มีส่วนเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

เอนก สรूप / พิมพ์